

Enteriőr-fotó - a tiszadobi Andrassy-kastély ebédlőjének üvegmennyezete Rippl - Rónai József terve után

Adattár - Fényképgyűjtemény

Leltári szám:	FLT 1917
Készítés ideje:	1912 1898
Készítés helye:	Tiszadob
Anyag:	papír
Technika:	fekete-fehér fotó; kartonra kasírozott
Méret:	magasság: 20,9 cm szélesség: 27,7 cm teljes méret: 30,2 x 34,5 cm

Az Andrassy-ebédlő néhány töredék kivételével 1945-ben elpusztult üvegmennyezete Rippl-Rónai dekoratív stílusának egyik jellegzetes példája volt. Az üvegmennyezet színes foltjain beszűrődő fény a berendezés egészének hangulatát meghatározó elem lehetett: a mennyezet színes fényfoltjai teremthették meg az összhangot az intériourben - amely mindenekelőtt a mennyezet színhatásainak ismerete nélkül marad rekonstruálhatatlan.

Az Andrassy-ebédlő valamennyi berendezési tárgyának díszítését a virágmotívumok stilizálása határozta meg, s az üvegmennyezet díszítése ennek a stilizáló törekvésnek a legelvontabb variációját képviseli. A növényi ornamensek sajátos módon absztrahált változata immár amorfi organikus formákat eredményez. Diner-Dénes József találatán "felhőzetesen stilizált" díszítésmódként jellemezte Rippl-Rónai művészetének eme meghatározó vonását.

Rippl-Rónai József 1897-ben kapott megbízást gróf Andrassy Tivadartól (1857-1905) a család budai, Duna-parti palotája ebédlőjének megtervezésére. (A Margit rakpart 9. sz. alatti palota 1945-ben elpusztult, ma a Francia Intézet épülete áll a helyén.) Az ekkor Párizsban élő művész által tervezett Andrassy-ebédlő az egyik első szecessziós enteriőr volt Magyarországon. Rippl-Rónai a stílus születése idején élt a francia fővárosban, s kapcsolatban állt többek között Samuel Binggel, akinek *Art Nouveau* nevű galériája az új stílus névadója lett.

Az egyszerű felépítésű, hasábokból szerkesztett, a tervező kívánsága szerint mahagóniból készített tálalószekrények központi része egy-, illetve kétajtós, melyet alul fiókok, oldalt nyitott elemek keretelnek. Igazán egyediek az ajtók nagyméretű, stilizált fákat ábrázoló fémveretei, valamint a szintén fémből készült, a felső sávokban elhelyezett „felhőmotívumok”. A központi alátámasztású, ovális asztal lábmegoldásával nyíló virágot idéz. A városi ember természetbe vágyódását fejezte ki a bútorokkal együtt tervezett, rózsatöveket ábrázoló üveglak, a szintén rózsatövekkel díszített, hímzett ellenző, a felhőket idéző üvegmennyezet és a Vörös ruhás nő című hímzett falikárpit is. A szecesszió művészei rendkívül fontosnak tartották a belső tér teljes egységét: a berendezés és az említett alkotások mellett Rippl-Rónai tányérok és poharakat is tervezett az ebédlőbe. A bútorok kivitelezője Thék Endre volt.

Andrassy Tivadar halála után özvegye, Zichy Eleonóra grófnő (1867-1945) felszámolta a budai palotát, s 1910 körül az ebédlő teljes berendezését második férje (egyben sógora), ifj. Andrassy Gyula tiszadobi kastélyába szállíttatta. A fényképfelvétel ott készült, feltehetően 1912-ben. Az ebédlő darabjai a II. világháborút követően szétszóródtak, a falikárpit és néhány tányér, pohár kivételével elpusztultak vagy lappanganak.

Irodalom

- Szerk.: Nagy Ildikó, Bernáth Mária: Rippl-Rónai József iparművészeti tevékenysége. *Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1998. - 91-112:105. (Prékopa Ágnes)
- Szerk.: Györgyi Kálmán: Rippl-Rónai József. *Magyar Iparművészet XV. évfolyam*. Magyar Iparművészeti Társulat, Budapest, 1912. - 61. kép (Lázár Béla)

